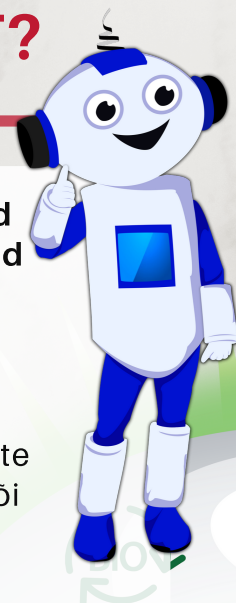
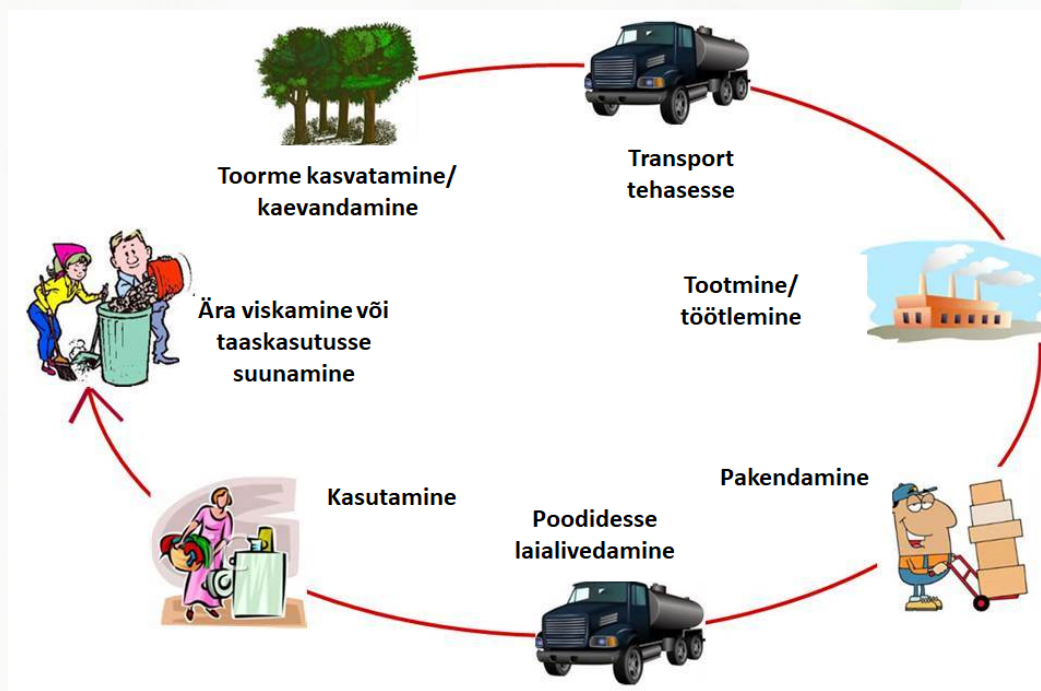

KUIDAS HOIDA KOKKU ENERGIAT?

Kas oled mõelnud selle peale, millise teekonna peavad läbima erinevad tooted (nt T-särk, mobiiltelefon, arvuti või mõni toiduaine), enne kui nad jõuavad poeriiulitele, et meil oleks võimalik neid osta ning kasutada? Või mis saab Sinu vanast mobiiltelefonist edasi peale seda, kui oled selle uuema mudeli vastu vahetanud?

Alloleval joonisel on näitlikustatud toote olulusringi, mis hõlmab mingi toote tootmiseks vajalike ressursside kasvatamist (toidu puhul), kaevandamist või kogumist, tehasesse transportimist, töötlemist, pakendamist, poodidesse vedamist, kasutamist ning ära viskamist või paremal juhul taaskasutusse suunamist. Energia ei ole ainult elektrienergia, kõikides mainitud etappides kasutatakse energiat!

Kui väga paljudele meist on elementaarne toast lahkudes kustutada tuli ning lülitada välja teler, siis samamoodi iseenesest mõistetav võiks olla teadvustamine, et igasugune tarbimine põhjustab rohkemal või vähemal määral prügi teket.

Selleks, et hoida meie elukeskkonda inimväärseks ja säästa loodusressursse, tuleb jäätmete tekkimist nii palju kui võimalik vältida ning tekkinud jäätmed keskkonnasõbralikult koguda ja käidelda.

KUIDAS HOIDA KOKKU ENERGIAT?

Kui räägime energia kokkuhoiust, siis on selge, et elektrienergia säästmiseks saame ise kodus lihtsate nippide ning väheste vahenditega palju ära teha. Kõige lihtsam on teha selliseid muutusi nagu teleri väljalülitamine, tuled kustutamine ruumist lahkudes, vannis käimise asemel kiire duši võtmine, jne.

Energia kokkuhoidmine on tegelikult lihtne! Muuda enda igapäevaseid tarbimisharjumusi ning tee keskkonnasõbralikumaid valikuid.

1) Vähenda ja väldi jäätmeteket (inglise k "**Reduce**")

See aitab hoida kokku loodusressursse ja vähendada saaste hulka.

- Joo kraanivett, kasuta korduvkasutatavat veepudelit
- Väldi ülepakendatud tooteid, osta toitu ja teisi kaupu võimalusel pakendivabalt. Näiteks toidupoodi minnes võta kaasa tühje karpe, purke ja kotte!
- Eelista kohalikku toitu, mille transpordiks ei ole kulutatud nii palju energiat
- Serveeri mõistlikud portsjonid, et toit ei läheks raisku
- Käi poes riidest poekotiga. Kasuta kilekotti mitu korda
- Hoidu ühekordsetest nõudest
- Käi jala ja söida rattaga - nii ei teki heitgaase, mis on justkui nähtamatud jäätmed

2) Korduskasuta! (inglise k "**Reuse**")

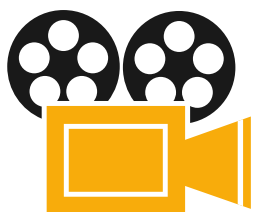
Ole nutikas ning kasuta tooteid mitu korda.

- Annetada vanad riided ja mänguasjad
- Võta poodi oma kott kaasa
- Osta kasutatud riideid, raamatuid, mööblit, elektroonikat
- Vaheta asju sõprade ja tuttavatega
- Poolikuks jäänud koolivihiku tühjad lehed kasuta märkmete tegemiseks, joonistamiseks või millekski muuks

3) Sorteeri jäätmeid (inglise k "**Recycle**")

Nii saab materjalid suunata taaskasutusse ning säästame loodusressursse ja energiat.

- Kogu eraldi pakend, paber, biojätmed (sh toidujätmed) ja segaolmejätmed
- Uuri, kus on sinu kodule lähimad liigiti kogumise konteinerid
- Ohtlikud jäätmed, näiteks patareid, värvijäägid, aegunud ravimid, vii alati eraldi selleks ettenähtud kohta (kuhuviaa.ee)

ÜLESANNE: Tee videoklipp energia kokkuhoidmise teemal (10 energiapunkti)

Kujutlege, et olete enda võistkonnaga koolis väga tuntud dokumentaalfilmide tegijad. Teie ülesanne on teha lühivideo/filmiklipp, mis näitab, kui lihtne on energiat säästa.

Õpeta, kuidas nutikate nippidega saab vähendada jäätmete teket, kuidas tooteid korduskasutada ning kuidas teie kodus või koolis jäätmeid sorteeritakse. Püüa kasutada võimalikult vähe sõnu, et filmiklipp oleks mõistetav kõigile sõltumata nende emakeelest.

Mõned juhised videoklipi koostamiseks:

- Videoklipi pikkus 1-3 minutit
- Lisa videoklipi algusesse filmi pealkiri
- Ära unusta kirja panna ka enda võistkonna ja kooli nimi
- Nimeta kindlasti üks nutikas nipp, kuidas koolis või kodus saaks
 - vähendada või vältida jäätmete teket,
 - midagi korduskasutada,
 - jäätmete sorteerimist paremini korraldada!

**Laadi video Google Drive keskkonda.
Video esitamise tähtaeg 25.11.2019 kell 21.00!**

**Lisainfo ja küsimused:
Katrín Juhanson, 50 555 27
konkurss@tartuloodusmaja.ee**

**Teema kohta lisainfot ja harivaid viiteid leiad:
www.tartuloodusmaja.ee/energy-advice-valjakutsed**